

[מרגש: הגב' רחל הבר תחי' אשת הרב אברהם ישעיהו הבר זצ"ל בפרקי יומן מחייו ארוכי המעש]

75. תעודות

עם סיומה של שנת הלימודים אקדיש טור לנושא התעודות ובעיקר - מה שמעבר

לפני כשלושים ואחת שנה, מלחמת המפרץ הראשונה מכל המקומות בעולם, את האינפוזיה החליטו לנעוץ לי דווקא ביד ימין...

היה זה בחודש שבט, אושפזתי בבית החולים 'הדסה הר הצופים' בדיוק בתקופה בה מחלקים תעודות בבתי הספר. אני בבית החולים, תלמידותיי בכיתה, תעודות צריכות להינתן והאינפוזיה ביד ימין, איך אכתוב ככה? ניסיתי מכאן ומשם, ומבחינה טכנית לא הצלחתי בשום אופן לכתוב. בעלי, שישב לצידו, ראה את מאמציי ולא הבין מה הבעיה, אני יכולה להקריא את הציונים והוא יכתוב תעודות. קיבלתי את ההצעה, לא הייתה כל ברירה אחרת. ערימת התעודות הועברה לידי ואני התחלתי להקריא את תוכן התעודות. "לאסתר תכתוב בתורה 'כמעט טוב מאוד'", הקראתי לו. "את בטוחה? אולי אפשר טוב מאוד?" הוא עצר אותי. מבקש ממני לחשוב שוב, לראות את התלמידה ולא את ההישגים. "תלמיד צריך להביא את החלק שלו, את הרצון ללמוד, את המאמץ ואת ההשתדלות, אם הוא הביא את אלו לדעתי מגיע לו ציון גבוה", פרש את משנתו החינוכית.

חשבתי על הדברים. כהן... כהן... האם היא השתדלה מספיק? שוב ושוב שיחזרתי את התנהלותה במהלך המחצית (על אף שבשעת תכנון הציונים כבר השתדלתי להפעיל שיקולי דעת מדויקים). שוב העליתי בעיני רוחי את יחסה למקצוע. מול עיניי צפה דמותה של הילדה המתוקה בעלת הקוקו הארוך. ראיתי אותה, הקשבתי ליכולות שלה, הבחנתי בהשתדלות, וכאשר התבוננתי בפעם הזאת, נראו הדברים אחרת. "תכתוב לה טוב מאוד פחות", אמרתי ופניו אורו. הלאה, שם הבא... "בספרות מגיע לה 'טוב מאוד פחות'", אמרתי. "אולי אפשר יותר?" הפציר. וכך מול עיניי ראיתי אותו מייפה את התעודה. מסדר ציונים, דואג להעלות את המורל. הוא סמך בהחלט על שיקול דעתי, אך בכל זאת הייתי אז מורה צעירה בשנות ההוראה הראשונות שלי, והיה מקום ללמידה. היום כשאני חושבת על הדברים, אני יודעת שגם הוא היה אז צעיר לימים, אבל אין ספק שהיה מחנך דגול בעצם אישיותו. אגב, כאשר הורדתי ציון לתלמידה בגלל זלזול או התנהגות

שאינה הולמת, הסכמנו יחד שאין לשנותו. כאשר התלמיד לא מביא את שלו, לא נכון שהמורה יבוא לקראתו. כך המשכנו הלאה, עורכים מקח וממכר של

ממש סביב כל ציון. להשאיר? להעלות? עם כל ציון, בעלי בקש ממני לבחון שוב איך התנהלה התלמידה, להביא בחשבון השתדלות מול יכולת.

"בתו של מרן הסטייפלער זצוק"ל הייתה מורה", סיפר לאחר שכתב במורת רוח ציון שאינו מושלם, "פעם כשראה אותה כותבת תעודות אמר לה: 'כתבי ציונים טובים'. למרות היותו גדול הדור, מורם מעם, הבין מרן הסטייפלער זצוק"ל את המשמעות והערך של נושא התעודות ואת החשיבות שמייחסים לה התלמידים. גם את, לא יתבעו אותך בשמים אם תייפי קצת את הציון..."

דווקא בזכות העובדה שבעלי היה איש אמת התיישבו הדברים על ליבי. אי אפשר לתת ציונים שאינם קשורים למציאות, אבל אפשר לשפץ אותם קצת מכאן ומשם.

"ציונים אינם כמו בגד במידה אחידה", אמר לי כאשר שוחחנו על הנושא, "זה לא 'העתק הדבק' של הציון שהתקבל במבחן וגם לא נתון המשקף את הבנת השיעור או את רמת הידיעות. מדובר במכלול של פרמטרים. יכולות להיות שתי תלמידות שאינן מתפקדות כראוי, האחת סובלת מהפרעת קשב ומתקשה להתרכז ולהקשיב ובכל זאת מתאמצת ככל יכולתה והשנייה שהיא חסרת מוטיבציה ומתעצלת להשקיע. נו, אפשר לתת לשתיהן ציון זהה? הרי אין ביניהן שום קשר..."

הסכמתי איתו ואז הוא אמר לי את המשפט שהולך איתי מאז ועד היום, מאז ולתמיד. "כאשר את נותנת ציון לתלמידה, תשתדלי להציב מול עינייך את הפנים שלה. רק כאשר את רואה אותה ממש, מבחינה בקשיים שלה, מרגישה את השקעתה, רואה את מאמציה וחווה את מה שעובר עליה, רק אז תכתבי את הציון".

*

חודשים חלפו. סיומה של השנה הגיע והנה נדרשתי שוב לכתוב תעודות. כאשר התיישבתי לכתוב חשבתי רגע על התעודה. ההבדל בין הכתבים שלנו בולט מאוד, בעלי התברך בכתב פנינים יפהפה ואילו כתב ידי סטנדרטי לחלוטין, בהתייעצות עם המנהלת, סוכם שהוא יכתוב גם את חלקה השני של התעודה.

ניגשנו למשימה ושוב, על כל ציון שאינו מושלם נערך משא ומתן. כל ציון נידון בכובד ראש, כל הערכה נשקלה ברצינות הראויה לשבח וכל הטעון שיפור אצלי השתדרג והפך בס"ד לנאות (תרתי משמע...). למעלה משלושים שנה אני ממשיכה להיות תלמידתו גם לענין זה. ובעלי? הוא קוצר עכשיו את פירות השקעתו ונהנה מהתעודה שכתב לו בורא עולם.

הבהרה: עיתון קטיפה הוא שפנה לגברת הבר בבקשה להעלות על הכתב מקורות החיים של בעלה ז"ל.

יהיו הדברים לזיכוי הרבים ולעילוי נשמתו של אברהם ישעיהו בן רב צבי